

EFECTELE GLOBALIZĂRII

Isac Claudia – lect. univ. dr.

Universitatea din Petroșani

Ecobici Nicolae – lect. univ. dr.

Universitatea „Constantin Brâncuși”, Tg-Jiu

Abstract: The globalization is a powerful process generated by the changes emerged from the Cold War. This process insures the boundaries between countries to fall and cause the development of the commerce and investments. But globalization have even negative effects such as development of the crime and terrorism through entire worldwide. This paper discuss about terms, types, effects and side effects of the globalization process. Something is been very clear about gobalization: nobody can ever oppose to the process.

Definiție. În privința procesului de globalizare nu există încă o definiție universal acceptată și nici definitivă întrucât acesta subinclude o multitudine de procese complexe privind domenii diverse ale societății umane. Ca atare, globalizarea poate fi definită ca un fenomen, o strategie, o ideologie sau toate la un loc.

Trebuie demarcată noțiunea de globalizare și mondializare. **Mondializarea** este o mișcare mondială care nu include liberalizarea, reprezintă mai mult declararea unui teritoriu specific – un oraș, un municipiu, un stat, de exemplu – ca teritoriu internațional, mondial, cu responsabilități și drepturi la scară internațională.

Gobalizarea se constituie ca un ansamblu complex de procese având ca obiectiv realizarea integrării internaționale la nivel economic, militar, politic, socio-cultural și de securitate, conducând la uniformizarea nivelului de trai și de dezvoltare la scară planetară.

FMI-ul definește globalizarea drept „creșterea în interdependența economică a țărilor din întreaga lume prin creșterea volumului și varietății tranzacțiilor de bunuri și servicii peste granițe, fluxul de capital internațional mult mai liber și mai rapid, dar și o difuziune mai largă a tehnologiei” [1].

În management, globalizarea reprezintă un termen de marketing sau de strategie care se referă la apariția unor piețe internaționale pentru bunuri de consum caracterizate de nevoi și gusturi similare ale clienților, reușind astfel, de exemplu, să vândă aceleași mașini și săpunuri sau produse alimentare prin campanii publicitare similare, unor persoane ce aparțin unor culturi diferite.

În domeniul software, globalizarea este termenul tehnic ce combină procesele de internaționalizare și localizare.

Istorie. Prima eră a globalizării poate fi stabilită ca fiind aceea a liberalizării, eră în care aurul definea standardul economic. Această perioadă s-a bazat pe Pax Britannica și pe schimbul de bunuri în numerar. Globalizarea s-a intensificat odată cu industrializarea având ca bază teoretică munca lui David Ricardo în lucrarea “Avantajul comparativ” și în

“Legea generală a echilibrului” a lui Say care susțineau deopotrivă că țările care vor face comerț extern eficient vor înlătura automat orice neajunsuri temporare în cerere sau ofertă. Practic, pe măsură ce statele au îmbrățișat era globalizării – bunurile, capitalul și forța de muncă circulau liber între acestea - inegalitățile dintre țări au început să dispară treptat.

După cel de-al doilea război mondial globalizarea a fost condusă prin runde de negocieri sub auspiciile GATT privind îndepărtarea restricțiilor asupra liberului schimb, perioadă urmată de crearea Organizației Mondiale a Comerțului (WTO) pentru medierea divergențelor comerciale. Ulterior s-au semnat numeroase acorduri comerciale bilaterale inclusiv secțiuni ale Tratatului de la Maastricht și NAFTA pentru reducerea tarifelor vamale și a barierelor comerciale.

Prin urmare, odată depășite barierele comerciale, comerțul și investițiile interstatale au cunoscut o dezvoltare fără precedent generând dezvoltare tehnologică și economică, dar și rețele teroriste internaționale și organizații criminale. Astfel, globalizarea a adus noi provocări umanității, fiind vizibile nu numai beneficiile cât și efectele secundare distrugătoare în mediile economice, politice, militare, religioase, sociale, ambientale, demografice și culturale. Globalizarea reprezintă un fenomen global și atotcuprinzător care înlătură normele clasice de organizare, diluează delimitările dintre problemele interne și afacerile externe ale statelor, dintre economie și securitate națională, suveranitatea nemaifiind o chestiune de „totul sau nimic”.

Tipuri. Putem distinge patru aspecte privitoare la globalizarea economică care indică patru tipuri de fluxuri: de bunuri și servicii (liberul schimb), de persoane (migrația), de capital (piețe financiare internaționale) și de tehnologie. Una din consecințele globalizării economice o reprezintă îmbunătățirea relațiilor dintre dezvoltatorii aceleiași industrii din diferite părți ale lumii (globalizarea unei industrii), dar și o erodare a suveranității naționale asupra sferei economice.

Efectele globalizării sunt multiple putând uni sau dezbină umanitatea. Putem discerne efecte pozitive și negative, precum:

➤ **efecte pozitive:**

- ~ internaționalizarea producției datorită firmelor cu activitate globală;
- ~ asimilarea rapidă a noilor tehnologii;
- ~ privatizarea capătă proporții mondiale;
- ~ telecomunicațiile elimină distanțele și apropie fizic oamenii și asigură conștientizarea problemelor globale;
- ~ piețele financiare și comerciale trec în faza de integrare a activității și funcționării lor;
- ~ încurajarea reformelor politice și economice;
- ~ întărirea dorinței oamenilor de a trăi într-un sistem guvernat de lege și prin lege;
- ~ stimularea integrării;
- ~ reducerea probabilității războiului și a recurgerii la utilizarea forței militare;
- ~ îmbogățirea culturală prin simbioză și convergență etc.

➤ **efecte negative:**

- ~ fragmentarea și slăbirea coeziunii sociale;
- ~ creșterea inegalităților pe plan intern și extern;
- ~ distrugerea sistemului clasic de ierarhizare a valorilor;
- ~ proliferarea armamentului și a crimei transnaționale;
- ~ sărăcirea valorilor culturale și naționale sub presiunea globalizării și extinderii tehnicilor de informare și comunicare;
- ~ folosirea unor metode legale și financiare sofisticate de a atinge limitele

- legilor și standardelor locale pentru a controla balanța dintre muncă și servicii ale unor regiuni inegal dezvoltate și a le întoarce împotriva lor;
- ~ răspândirea capitalismului din țările dezvoltate către țările în curs de dezvoltare etc.

Așa cum remarca Kofi Annan „globalizarea este o sursă de noi provocări pentru umanitate. Numai o organizare mondială este capabilă să facă față provocărilor la nivel planetar. Când acționăm împreună, suntem mai puțin vulnerabili față de catastrofele ce ne lovesc pe fiecare dintre noi”. Prin urmare, **criminalitatea** (trafic de armament, materiale nucleare și de droguri, imigrația ilegală, spălarea banilor) și **terorismul** - consecințe negative¹ ale exploziei globalizării determinate în special revoluției tehnologice, transferului electronic, accesului liber la Internet și tehnologiei de telecomunicații supersofisticate – vor putea fi combătute eficient numai prin efortul comun al statelor, efort ce este înlesnit în același timp de globalizare. Lupta împotriva celor mai grave consecințe negative ale globalizării (criminalitatea și terorismul) rezidă în:

- ✓ aplicarea de sancțiuni diplomatice și economice statelor care finanțează, pregătesc și sprijină din motive proprii mișcările și grupurile teroriste;
- ✓ folosirea sau amenințarea cu folosirea forței armate;
- ✓ utilizarea represaliilor militare.

În ceea ce privește obiceiurile, tradițiile și tezaurul cultural au de suferit la prima vedere datorită uniformizării culturale realizate prin mijloacele de informare în masă (televizor, presă, Internet, radio etc.). În realitate însă acestea vor putea fi păstrate prin intervenția fiecărui stat prin legi interne și sprijin extern [9].

Un accent deosebit trebuie pus pe **dimensiunea culturală a sărăciei** (apatie, neparticipare la viața culturală și artistică a comunității, lipsă de încredere, sentiment de inutilitate, abandon școlar, devalorizare a școlii și a menirii ei sociale) întâlnită atât la comunitățile sărace dar și la cele bogate, existând și excepții, respectiv indivizi, grupuri și comunități care deși trăiesc în sărăcie încearcă s-o depășească prin cultură, învățatură, știință de carte și informare continuă, dar și comunități cu înalte standarde economice care nu au nicio preocupare și nevoi culturale, valorile fundamentale fiind acumularea de bunuri materiale, bani și avuție sub diferite forme. Ne întâlnim aici cu fenomenul de dezumanizare și barbarizare indus de globalizare.

Cu toate acestea, considerăm, la rândul nostru, că **patrimoniul cultural** devine în mod deosebit semnificativ întrucât dezvăluie legătura dintre globalizare și identitatea culturală arătând că pe măsură ce procesele de globalizare progresează, identitatea culturală și diversitatea sunt puternic afirmate și apărate tocmai prin conservarea lui [5]. În plus, identitățile culturale puternice pot, la rândul lor, să facă societățile să participe cu mai multe contribuții și beneficii în folosul lor, transformând în efecte pozitive tendințele de globalizare, și, în același timp, apărându-se de uniformizarea culturală.

În țara noastră sărăcia se corelează cu **corupția** direct proporțional, fiind o problemă de acută actualitate care își trage seva în restructurarea continuă a sectoarelor și ramurilor economiei naționale cu eficiență scăzută, în moștenirea comunistă și bineînțeles în propagarea fenomenului de corupție. În general, întreaga umanitate se confruntă cu sărăcia, până în prezent, în mod paradoxal, încercările concertate ale statelor în eradicarea acestui fenomen fiind sortite eșecului. Studiile Băncii Mondiale propun **strategia „empowerment”** sau împuternicirea săracilor pentru a-și lua destinele în propriile lor mâini [7]. Realizarea în practică a acestei strategii se va face numai în condițiile existenței unui îndelungat proces social la scara istoriei și a globului, desfășurat pe ambele dimensiuni ale existenței – timpul și spațiul, îmbrăcând în fiecare țară un model propriu.

¹ A nu se înțelege că aceste fenomene nu existau și înaintea globalizării, însă ritmul lor a fost accentuat de procesul de globalizare.

Elementele cheie ale strategiei empowerment-ului sunt: accesul la informație, participarea, responsabilitatea și capacitățile organizaționale locale.

Concluzie. Globalizarea este un sistem sau un fenomen complex, uneori ambivalent, chiar contradictoriu, care a fost privit și analizat în mod diferit de către cei care și-au asumat acest risc sau această răspundere. Dincolo de aceste analize, globalizarea rămâne un fapt real, viu, cu care trebuie să ne confruntăm, independent de voința sau opțiunea noastră. Se consideră că cel mai mare pericol pe care-l poate implica globalizarea este dezumanizarea unora dintre cei pe care valul ei îi înghite pur și simplu. Cucerită de piață, dopată de televiziune, sport sau Internet, lumea globalizată trăiește în același timp pe fondul unei crize generale a sensurilor vieții, un dezastru cultural și educațional global, simptom îngrijorător, dar sigur, al barbarizării societății viitorului [10].

Cultura tradițională a societăților dispore sau se preface în spectacol și marfă (McDonaldizarea), cultura umanistă e eliminată tot mai mult de tehnosciența invadatoare și transformată într-o pseudo-sciență. Omul mondial sau globalizat, omul centrat doar economic, riscă să devină omul atomizat care trăiește numai pentru producție și consum, golit de cultură, politică, sens, conștiință, religie și orice transcendență. Probabil acesta este ultimul stadiu în evoluția umanității. În ciuda tuturor acestor avertismente **nu putem evita sau elimina globalizarea.**

Bibliografie:

- [1] FMI, World Economic Outlook, mai 1997;
- [2] Năstase, A. – *Bătălia pentru viitor*, Editura New Open Media, 2000;
- [3] Pașcu, I.M. – *Combating Terrorism. NATO and Transatlantic Dimension*, București, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, 2002;
- [4] Cernea M. Michael, Christopher McDowell (editors) – *Risks and Reconstruction, Experiences of Resettlers and Refugees*, The World Bank, Washington D.C., 2000;
- [5] Cernea M. Michael – *Cultural Heritage Preservation and Management in the MENA Region*, Executive Summary, July 2000, The World Bank MNSD, Washington D.C., 2000;
- [6] Dudwick Nora – *When Things Fall Apart, Qualitative Studies of Poverty in Former Soviet Union*, The World Bank, Washington D.C., 2003;
- [7] Narayan Deepa (editor) – *Voices Empowerment and Poverty Reduction*, The World Bank, Washington D.C., 2003;
- [8] Guvernul României – *Planul național anti-sărăcie și promovare a incluziunii sociale*, iulie 2002;
- [9] Wolfensohn D. James – *Opening Keynote Address*, în vol. *Culture Counts, Financing, Resources and the Economics of Culture in Sustainable Development*, Proceedings of the Conference Florence, Italy, The World Bank, Washington D.C., 2000;
- [10] www.ro.wikipedia.org